

Mineria al Bages: set dècades i 95 milions de tones de runams

Segons el pla de la mineria, el darrer dipòsit (Fusteret) pot créixer durant uns 18 anys, i amb la resta sumarà unes 115 hectàrees de terreny

David Bricollé Manresa 26.11.2016 | 15:12

Vista del runam salí. Mireia Arso

La generació de runams salins al Bages té data de caducitat i, amb ella, és possible projectar quin haurà estat el resultat físic final d'aquesta pràctica de la mineria de la potassa a la comarca. Quina fotografia tenim en el present i quina és la projecció definitiva, sense tenir en compte el futur que depari a aquests dipòsits un cop s'aturin definitivament els abocaments en els que encara estan actius.

El Pla Director Urbanístic de la Mineria del Bages -aprovat inicialment el 26 d'octubre passat-, els acords urbanístics que l'han precedit i l'autorització ambiental que té concedida Iberpotash per a l'explotació del sector de Súrria han anat dibuixant uns paràmetres finals i, en conseqüència, un calendari més o menys definit sobre l'aturada definitiva de la deposició del rebuig de l'extracció de la potassa en grans muntanyes artificials. Actualment, a la comarca hi ha dos runams actius, el del Cogulló, a Sallent, i el del Fusteret, a Súrria.

El primer és el que té un horitzó final més clar i concret: el 30 de juny de l'any que ve és la data en què Iberpotash haurà de deixar d'abocar-hi material, tal i com va quedar establert en l'acord de la Comissió d'Urbanisme del 2 d'octubre del 2014. En aquella aprovació també van quedar fixats dos paràmetres en relació a aquest runam: que en perímetre no podia créixer ja més enllà dels límits que té actualment, i que en alçada ho podia fer fins a un sostre màxim de 538 metres sobre el nivell del mar (en aquell moment estava en 508 en la cota màxima). Pel que fa al del Fusteret, amb els plans redactats queda clar que serà el darrer dels dipòsits on s'abocarà i també hi ha uns límits establerts, tot i que aquests encara donen marge i es calcula que al voltant d'una dècada i mitja de vida activa.

El pla director

El Pla Director Urbanístic de la Mineria del Bages especifica que la superfície actual del runam del Fusteret és de 33,13 hectàrees (3 corresponen al camí perimetral i a la bassa de lixiviats), però també que hi ha «una reserva per a la futura ampliació del dipòsit situada en sòl no urbanitzable, al sud-est de l'actual dipòsit, a la vall de Camprubí», amb una superfície «d'11,59 hectàrees i 2,24 de camí perimetral i bassa de lixiviats». Per tant, aquest dipòsit té marge per créixer un terç més del seu perímetre actual. En el Pla Director Urbanístic aprovat inicialment el 26

d'octubre passat també s'estableix que aquesta muntanya artificial té un límit de creixement en alçada fins als 475 metres sobre el nivell del mar. La cota actual més alta està situada en uns 455 metres. Segons va exposar el director general d'Urbanisme, Agustí Serra, en la roda de premsa posterior a l'aprovació, amb aquests paràmetres es calcula que hi ha un marge d'entre 16 i 18 anys per seguir abocant al Fusteret. Per tant, el final del runams del Bages com a dipòsits actius se situa a l'entorn del 2035.

Amb aquests horitzons és possible dibuixar una panoràmica global dels polèmics dipòsits, una pràctica que la mineria de la potassa al Bages va començar a utilitzar a la dècada dels 60 del segle passat. Amb les previsions i límits que hi ha definits es pot dir que la vida dels runams actius acabarà tenint un recorregut de set dècades, temps durant el qual la comarca haurà acabat assumint un total de set d'aquests dipòsits. Dos a Cardona, el vell i el nou; dos a Sallent, el del Cogulló i el de la Botjosa; dos a Súria, Fusteret i Cabanasses; i un a Balsareny, el de Vilaforns.

En conjunt (i fent una projecció del les dimensions i possibilitats de creixement del del Fusteret) tots ells hauran suposat una acumulació a l'entorn del 95 milions de tones de material -que hi han anat dipositant les diferents empreses que s'han anat succeint al capdavant de l'explotació-, de les quals tres quartes parts estaran al Cogulló i el Fusteret. D'aquesta quantitat global, hi ha uns 12 milions de tones que ja no hi són, els de les escombreres de Cardona, en procés d'explotació i retirada per part d'Ercros, però que van sorgir de l'extracció de la potassa. I uns 7 milions de tones més que es calcula que encara es poden acumular en la propera dècada i mitja al Fusteret, mentre es mantingui actiu. Precisament amb el seu marge de creixement, aquest dipòsit de Súria i el del Cogulló a Sallent s'acabaran convertint en dues muntanyes artificials d'aproximadament 120 metres d'alçada des de la base.

Una altra xifra prou significativa de la dimensió d'aquests runams: la superfície que hauran acabat ocupant els set que s'han generat a la comarca equivaldrà, si el del Fusteret esgota el seu marge de creixement, a un total de 115 camps de futbol. El del Cogulló per si sol ja ocupa 44,7 hectàrees, i el de Súria acabarà tenint una extensió de prop de 30.

Dels cinc runams ja fora d'ús, n'hi ha un que ha estat cobert i restaurat (Vilaforns), un d'eliminat (el nou de Cardona), un altre en explotació (el vell de Cardona), un de tapat (Cabanasse) i un darrer que es manté al descobert (Botjosa). Queda per veure què se n'acabarà fent.